

Förbud mot användning av gruvdriftsteknik som utnyttjar cyanid

Europaparlamentets resolution av den 5 maj 2010 om ett allmänt förbud mot användning av cyanidbaserad gruvdriftsteknik inom Europeiska unionen

Europaparlamentet utfärdar denna resolution

- med beaktande av artikel 191 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt,
- med beaktande av försiktighetsprincipen, i den form den fastställts i Riodeklarationen om miljö och utveckling samt i konventionen om biologisk mångfald, antagen i Rio de Janeiro i juni 1992,
- med beaktande av miljömålen i Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/60/EG av den 23 oktober 2000 om upprättande av en ram för gemenskapens åtgärder på vattenpolitikens område (ramdirektivet om vatten),
- med beaktande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/21/EG av den 15 mars 2006 om hantering av avfall från utvinningsindustrin som tillåter användning av cyanid i gruvdrift och samtidigt fastställer högsta tillåtna cyanidnivåer,
- med beaktande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/105/EG av den 16 december 2003 om ändring av rådets direktiv 96/82/EG (Seveso II) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga olyckshändelser där farliga ämnen ingår, i vilket det står att ”viss lagrings- och bearbetningsverksamhet i samband med gruvdrift [...] kan få mycket allvarliga följder”,
- med beaktande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/35/EG av den 21 april 2004 om miljöansvar för att förebygga och avhjälpa miljöskador, enligt vilket medlemsstaterna kan bestämma att verksamhetsutövaren inte ska bära kostnaderna för miljöskadorna om vissa villkor bevisligen är uppfyllda,
- med beaktande av de spanska, belgiska och ungerska ordförandeskapens 18-månadersprogram och dess prioriteringar inom områdena vattenpolitik och biologisk mångfald,
- med beaktande av att Tjeckien 2000 ändrade gruvdriftslagen nr 44/1988 och införde ett allmänt förbud mot cyanidbaserad teknik och av att Ungerns gruvdriftslag nr 48/1993 ändrades 2009 så att cyanidbaserad gruvdriftsteknik på ungerskt territorium är förbjuden samt av att Tyskland 2002 antagit en förordning med förbud mot gruvdrift med cyanidlakning,
- med beaktande av artikel 115 i arbetsordningen, och av följande skäl:
  - A. Förenta nationerna har utropat 2010 till Internationella året för biologisk mångfald och världen uppmanas därför att vidta åtgärder till skydd för den biologiska mångfalden på jorden.
  - B. Cyanid är en mycket giftig kemikalie som används vid utvinning av guld. I bilaga VIII till

ramdirektivet om vatten räknas cyanid till de huvudsakliga förorenande ämnena som kan få katastrofala och oåterkalleliga följder för människors hälsa och miljön, och därmed också för den biologiska mångfalden.

- C. Vid det fjortonde mötet för miljöministrarna från Visegradländerna (Polen, Slovakien, Tjeckien och Ungern), som hölls den 25 maj 2007 i Prag, utfärdade ministrarna en gemensam ståndpunkt om hållbar gruvdrift, där de uttryckte sin oro över den riskabla teknik som användes och var tänkt att användas vid gruvdrift på olika platser i regionen, vilket medförde avsevärda risker för miljön med potentiella gränsöverskridande konsekvenser.
- D. I Sofiakonventionen om samarbete för skydd och hållbar användning av Donau kom parterna överens om att cyanid, vid sidan av att vara ett prioriterat farligt ämne enligt ramdirektivet om vatten, också bör klassas som ett relevant farligt ämne.
- E. Under de gångna 25 åren har över 30 större olyckor med cyanidutsläpp inträffat runtom i världen. Den värsta olyckan inträffade för tio år sedan då en fördämning vid en guldgruva brast och mer än 100 000 kubikmeter cyanidhaltigt vatten strömmade ut i Tizas-Donaus flodsystem, vilket orsakade den dittills största ekologiska katastrofen i Centraleuropas historia. Vi har inga verkliga garantier för att sådana olyckor inte kommer att inträffa igen, särskilt med tanke på att det blir allt vanligare med extrema väderleksförhållanden, bland annat kraftiga och ofta förekommande skyfall, enligt prognoserna i den fjärde konsekvensbedömningen från FN:s internationella klimatpanel.
- F. Flera EU-medlemsstater överväger fortfarande nya projekt med storskalig utvinning av guld i dagbrott där cyanidbaserad teknik kommer att användas i tätbefolkade områden, och dessa projekt innebär ytterligare potentiella hot mot människors hälsa och mot miljön.
- G. Enligt ramdirektivet om vatten är medlemsstaterna skyldiga att uppnå och bevara en ”god status” hos sina vattentillgångar och att förhindra föroreningar från farliga ämnen. Denna goda status kan dock också vara avhängig av vattenkvaliteten i de avrinningsområden som är belägna i grannländer där cyanidbaserad gruvdriftsteknik används.
- H. De gränsöverskridande effekterna av olyckor med cyanid, framför allt föroreningar av stora avrinningsområden och grundvattentillgångar, visar hur viktigt det är att EU bemöter det allvarliga miljöhot som cyanidbaserad gruvdrift utgör.
- I. Det saknas fortfarande tillsynsregler och ordentliga ekonomiska garantier, och eftersom genomförandet av den nuvarande lagstiftningen om cyanidbaserad gruvdrift också beror på kompetensen hos de verkställande myndigheterna i varje medlemsstat är det bara en fråga om tid innan mänskligt slarv leder till att det händer en olycka.
- J. Direktivet om avfall från utvinningsindustrin har i vissa medlemsstater inte genomförts fullt ut.
- K. Cyanidbaserad gruvdrift skapar ett fåtal arbetstillfällen under en period av endast 8–16 år, och riskerar att orsaka enorma gränsöverskridande miljöskador som vanligtvis inte ersätts av de driftsansvariga företagen, vilka brukar försvinna eller gå i konkurs. Det blir i stället staten, alltså skattebetalarna, som får stå för kostnaderna.

- L. De driftsansvariga företagen har inga långtidsförsäkringar som skulle täcka kostnaderna i händelse av en framtida olycka eller driftstörning.
- M. Det måste utvinnas ett ton lågvärdig malm för att man ska få två gram guld, vilket skapar enorma mängder gruvavfall på platserna samtidigt som mellan 25 och 50 procent av guldet i slutändan blir kvar i avfallshögarna. Storskaliga projekt med cyanidbaserad gruvdrift använder dessutom flera miljoner kilo natriumcyanid per år, och bara transporten och lagringen av cyaniden kan få katastrofala konsekvenser om något skulle gå fel.
- N. Det finns faktiskt alternativ till cyanidbaserad gruvdrift, och dessa alternativ skulle kunna ersätta den cyanidbaserade tekniken.
- O. Allmänheten protesterar kraftigt mot de pågående projekten med cyanidbaserad gruvdrift på olika håll i Europa, och protesterna kommer inte bara från enskilda medborgare, lokalsamhällen och icke-statliga organisationer, utan också från statliga organisationer, regeringar och politiker.
1. Europaparlamentet anser att EU:s syften med ramdirektivet om vatten, dvs. att uppnå god kemisk status för vattentillgångar och att skydda dessa samt att slå vakt om den biologiska mångfalden, inte kan uppnås på annat sätt än genom att man förbjuder cyanidbaserad gruvdriftsteknik.
  2. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att ta initiativ till ett totalförbud mot cyanidbaserad gruvdriftsteknik i EU före utgången av 2011, eftersom ett totalförbud är det enda säkra sättet att skydda våra vattentillgångar och ekosystem mot cyanidföroreningar från gruvdrift, och att samtidigt göra en sedvanlig konsekvensbedömning.
  3. Europaparlamentet noterar de initiativ som tagits på detta område inom EU och FN och uttalar sitt starka stöd för en utveckling och användning av säkra och framför allt cyanidfria alternativ inom gruvdriften.
  4. Europaparlamentet uppmanar kommissionen och medlemsstaterna att varken direkt eller indirekt stödja några gruvprojekt med cyanidbaserad teknik i EU förrän totalförbudet har trätt i kraft och att inte heller stödja sådana projekt i tredjeländer.
  5. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att främja en omvandling av näringsstrukturen i de områden där cyanidbaserad gruvdrift förbjudits genom lämpligt ekonomiskt stöd till alternativa gröna industrier, förnybar energi och turism.
  6. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att föreslå en ändring i den nuvarande lagstiftningen om hantering av avfall från utvinningsindustrin, så att varje driftsansvarigt företag åläggs att teckna en försäkring som ersätter kostnaderna för skador och täcker alla kostnaderna för att återställa ursprunglig ekologisk och kemisk status i händelse av en olycka eller driftstörning.
  7. Europaparlamentet uppdrar åt talmannen att översända denna resolution till rådet och kommissionen samt till medlemsstaternas regeringar och parlament.